

Lyftar och lyftselar - riktlinjer

Inledning

Lyften är ett förflyttningshjälpmedel och får inte användas som ett transporthjälpmedel. Det innebär att själva lyftmomentet ska vara så kort som möjligt. Då förflyttning med lyft innehåller flera riskmoment skall det alltid vara två personer som medverkar vid förflyttningen, en person styr lyften och en ansvarar för patienten och lyftselen.

Behovet av lyft och lyftsela bedöms av arbetsterapeut och/eller sjukgymnast i samråd med patienten. I bedömningen ingår en undersökning av patientens aktuella förflyttningsförmåga samt en dialog med patient, berörd baspersonal och, eventuellt, närstående. Det är endast arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut som kan förskriva lyft och lyftselar och de ansvarar för både utprovning och uppföljning. Uppföljning ska ske årligen eller vid behov. Det är inte tillåtet att använda en individuellt förskriven lyftsela för en annan patient.

Ansvar

Förskrivaren ansvarar för att följa förskrivningsprocessens olika delar: behovsbedömning, riskbedömning, val av produkt, utprovning, anpassning till miljö och patient, instruktion, träning och information, uppföljning och utvärdering samt dokumentation. Förskrivaren ansvarar för att instruera patienten, baspersonal och vid behov närstående om: lyften och lyftselens funktioner och användningsområden, skötsel, underhåll och säkerhetsaspekter. Förskrivarens ansvar omfattar att informera, muntligt och skriftligt, den baspersonal som arbetar vid utprovningstillfället.

Enhetschefen/verksamhetschefen ansvarar för att riktlinjer och rutiner är kända av all personal och att de följs. Enhetschefen/verksamhetschefen ansvarar också för att baspersonalen har tillräcklig kunskap för att hantera de hjälpmedel som de använder i sitt dagliga arbete. Om personalen är osäker/okunnig om hur lyften/lyftselen ska användas ansvarar chefen för att kontakt tas med arbetsterapeut respektive sjukgymnast/fysioterapeut.

Dokumenttyp: Riktlinje	Sida 1 av 3
Giltigt f.r.o.m: 140715	Version/D.nr: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga

Baspersonalen ansvarar för att följa de instruktioner som getts av Arbetsterapeut respektive sjukgymnast/fysioterapeut samt att förmedla denna information till sina kollegor. Baspersonalen ansvarar för den dagliga tillsynen av hjälpmedlen. Det innebär bland annat att kontrollera att lyften/lyftselen är helt funktionsduglig. Är en lyft defekt ska Hjälpmedelsservice kontaktas skriftligen för åtgärd och om en lyftsele är defekt ska arbetsterapeut eller sjukgymnast kontaktas för åtgärd. Kontaktmannen ansvarar för att ta kontakt med arbetsterapeut/sjukgymnast om patientens vikt, funktionsnivå eller behov förändrats så att det påverkar användningen av lyften/lyftselen.

Hjälpmedelsservice ansvarar för att lyftarna och lyftselarna är funktionsdugliga och att bruksanvisning och/eller instruktioner medföljer lyften när den levereras till patienten. Hjälpmedelsservice besiktigar lyften en gång per år och ett besiktningsskylt ska fästas på lyften med datum när besiktningen är gjord och av vem.

Dokumentation

Dokumentation ska ske i journal. Som stöd för förskrivningen samt som en del i dokumentationen ska dokumentet *Utprovningsprotokoll - lyftsele* användas. Originalen behåller förskrivaren. En kopia förvaras så att den är lättillgänglig för baspersonalen. Bruksanvisning förvaras hos patienten.

Akutlyft och akutsele på särskilt boende

Baspersonal ska ha tillgång till en så kallad *akutlyft* med tillhörande sele, som endast får användas vid akuta situationer. Så snart som möjligt ska baspersonalen kontakta arbetsterapeut respektive sjukgymnast/fysioterapeut för utprovning av lyft/sele till patienten.

Bilagor

Styrdokument

Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)

Lag om medicintekniska produkter (1993:584)

Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Socialstyrelsens allmänna råd om verksamhetschefens ansvar inom hälso- och sjukvården (SOSFS 1997:8)

Socialstyrelsens allmänna råd om medicinskt ansvarig sjuksköterska i kommunernas hälso- och sjukvård (SOSFS 1997:10)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9)

Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2003:11) och (LVFS 2001:8)